

СОЦІАЛЬНІ МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНИХ ІДЕАЛІВ У МОЛОДІЖНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Погоржельський Ігор, здобувач освіти третього (освітньо-наукового) рівня «Доктор філософії» (PhD) кафедри соціальної освіти та соціальної роботи, Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

ORCID: iD: 0009-0009-7334-2718

E-mail: i.v.pohorzhelskyi@udu.edu.ua

У статті розглядаються соціальні механізми формування естетичних ідеалів серед сучасної молоді. Проаналізовано вплив інститутів соціалізації – родини, освіти, медіа та молодіжних субкультур – на процес становлення естетичних орієнтацій. Особлива увага приділяється ролі масової культури та цифрового простору у трансформації уявлень молоді про красу, стиль і гармонію. Розкрито зв'язок між естетичними ідеалами та процесами самоідентифікації, соціальної адаптації та життєстійкості молоді особистості. Зроблено висновок, що естетичні ідеали виступають не лише формою культурного сприйняття, а й важливим інструментом соціального орієнтування у сучасному суспільстві.

Ключові слова: молодь, естетичні ідеали, соціалізація, масова культура, соціальні механізми, самоідентифікація, життєстійкість.

SOCIAL MECHANISMS OF FORMING AESTHETIC IDEALS IN THE YOUTH ENVIRONMENT

Pohorzhelskyi Ihor, Candidate of the third (educational and scientific) level of education «Doctor of Philosophy» (PhD), department of social education and social work Ukrainian State University named after Mykhailo Drahomanov.

ORCID: iD: 0009-0009-7334-2718

E-mail: i.v.pohorzhelskyi@udu.edu.ua

This article presents an in-depth interdisciplinary analysis of the social mechanisms involved in the formation of aesthetic ideals within youth communities in the context of contemporary society. The study explores the multifaceted influence of principal socialization agents – including family, educational institutions, mass media, and diverse youth subcultures – on the shaping of young people's perceptions and value systems concerning beauty, style, harmony, and other aesthetic norms. Particular emphasis is placed on the transformative role of mass culture and the rapidly evolving digital environment, notably social media platforms and visual content-sharing services, which actively reconstruct traditional aesthetic ideals and facilitate the emergence of novel behavioral models and modes of self-identification among youth. The research demonstrates that aesthetic ideals function beyond mere cultural signposts, acting as crucial social resources that underpin psychological resilience and promote adaptive capacities among young individuals in facing the complex social challenges of modernity. These ideals contribute significantly to fostering social cohesion and enabling youth to construct and negotiate their individual and collective identities within increasingly globalized and digitized cultural landscapes. The article also analyzes how globalization processes, advancements in digital communication technologies, and the pervasive presence of mass media have reshaped the value hierarchies and aesthetic preferences prevalent among youth today. Employing a robust interdisciplinary framework that integrates sociological theory, cultural studies, and communication science, this study utilizes a range of

qualitative and quantitative methodologies to examine the dynamic interplay between social structures and aesthetic orientations. The findings underscore the importance of considering aesthetic ideals as both products and instruments of socialization that actively influence youth identity formation and life-sustaining strategies. Finally, the article identifies key directions for future research, highlighting the need to develop innovative approaches within youth social psychology and educational practice aimed at leveraging aesthetic experiences to strengthen resilience and social well-being. It also calls for further exploration of how emerging digital cultures reshape aesthetic norms and the implications of these changes for youth social integration and empowerment.

Keywords: youth, aesthetic ideals, socialization, mass culture, social mechanisms, self-identification, resilience.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. У сучасному суспільстві, яке характеризується швидкими соціальними, культурними та технологічними трансформаціями, проблема формування естетичних ідеалів у молодіжному середовищі набуває особливої значущості. Молодь є соціальною групою, що активно перебуває в процесі самовизначення та пошуку власної ідентичності, і саме через естетичні ідеали вона не лише виражає себе, але й адаптується до соціальних викликів, формує життєві стратегії та підтримує психологічну життєстійкість. Зростаючий вплив цифрових медіа і глобалізація призводять до того, що традиційні уявлення про красу та стиль трансформуються, виникають нові стандарти, часто суперечливі та неоднорідні, що створює як можливості для самовираження, так і соціальні ризики. У цьому контексті дослідження соціальних механізмів, що лежать в основі формування естетичних ідеалів, стає важливим інструментом розуміння як потенціалу, так і проблем молодіжної культури. Актуальність теми обумовлена необхідністю комплексного підходу до вивчення впливу соціальних інститутів, мас-медіа та молодіжних субкультур на формування естетичних норм, що сприятиме розробці ефективних соціальних і освітніх практик, спрямованих на підтримку життєстійкості молоді в сучасних умовах.

Отже, формування естетичних ідеалів у молодіжному середовищі є складним соціокультурним процесом, що охоплює взаємодію численних соціальних інститутів і впливових чинників. У сучасних умовах глобалізації та стрімкого розвитку цифрових технологій ця проблема набуває особливої актуальності, адже молодь, перебуваючи під впливом мас-медіа і соціальних мереж, активно формує власні уявлення про життєвий стиль і самоідентифікацію.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Вітчизняні дослідники, зокрема О. І. Підлісний (2018), звертають увагу на те, що естетичні ідеали виступають важливим засобом соціалізації молоді, сприяючи її адаптації та підтримці життєстійкості в складних соціальних умовах [4]. Аналогічно, Л. В. Кононенко (2020) підкреслює роль молодіжних субкультур і цифрових комунікацій у формуванні нових естетичних норм, що віддзеркалюють трансформацію соціальних цінностей [2].

Зарубіжні науковці, зокрема Річард С. Лінн, досліджують питання впливу масової культури на формування уявлень про красу та естетичну привабливість, наголошуючи на культурних відмінностях і глобальних тенденціях [9]. В роботах Шеррі Тарлоу акцент робиться на роль цифрових платформ як каталізаторів швидких змін у естетичних стандартах серед молоді [10]. Соціологічний підхід до вивчення молодіжної ідентичності та естетики детально розроблений у працях Еріха Еріксона [6], що заклали основи сучасних уявлень про психологічний розвиток особистості в соціальному контексті [6].

Незважаючи на значний внесок вітчизняних і зарубіжних учених у вивчення соціальних аспектів естетичних ідеалів, актуальним залишається питання інтеграції

традиційних та нових цифрових механізмів впливу на формування молодіжної культури. Це зумовлює необхідність подальших комплексних досліджень, що враховуватимуть міждисциплінарний підхід та соціально-культурні трансформації XXI століття.

Метою статті є дослідження соціальних механізмів, що впливають на формування естетичних ідеалів у молодіжному середовищі в умовах сучасного інформаційного суспільства. У центрі уваги – аналіз дії інститутів соціалізації (родини, освітніх установ, мас-медіа, молодіжних субкультур) на становлення естетичних орієнтацій молоді. Особлива увага приділяється визначенню того, як естетичні ідеали функціонують як соціокультурний ресурс, що сприяє процесам самоідентифікації, підтримки психологічної стійкості та адаптації до соціальних викликів. Дослідження має на меті також окреслити трансформації естетичних уявлень у контексті цифрової культури та глобалізованого візуального середовища, у якому формуються нові ціннісні орієнтири молоді.

Методи дослідження. У дослідженні застосовано низку загальнонаукових та спеціальних соціологічних методів, які дозволили комплексно проаналізувати проблему формування естетичних ідеалів у молодіжному середовищі. Зокрема було використано такі методи, як аналіз і узагальнення наукових джерел – для вивчення теоретико-методологічної бази дослідження, окреслення основних підходів до розуміння естетичних ідеалів і соціалізації молоді; порівняльний аналіз – для зіставлення естетичних норм, характерних для різних поколінь, культурних середовищ та соціальних груп; контент-аналіз матеріалів масової культури, соціальних мереж, медіаплатформ – з метою виявлення повторюваних образів, естетичних моделей та візуальних трендів, що впливають на молодь; інтерпретативний (якісний) підхід – для аналізу символічного та ціннісного змісту естетичних орієнтацій як засобу соціальної ідентифікації та життєстійкості.

Застосування цих методів забезпечило системне дослідження естетичних ідеалів як соціального феномена, що формується під впливом соціальних, культурних, інформаційних і комунікативних чинників.

Виклад основного матеріалу дослідження. Проблема формування естетичних ідеалів у молодіжному середовищі перебуває в полі зору дослідників із різних галузей – соціології, культурології, психології, педагогіки. У сучасних наукових студіях наголошується на тому, що естетичні ідеали є не лише елементом індивідуального смаку, а й складовою соціокультурної ідентичності, що виконує адаптаційну, регулятивну та комунікативну функції.

Серед вітчизняних дослідників важливий внесок у вивчення соціалізації молоді та ролі естетичних орієнтацій зробили О. І. Підлісний, який розглядає естетичну сферу як частину духовного розвитку особистості в контексті викликів сучасного суспільства [4]. Л. В. Кононенко аналізує вплив цифрової культури та молодіжних субкультур на формування нових естетичних норм, зокрема в аспекті культурної глобалізації [2]. Окрема увага в українській науці приділяється ролі освіти у формуванні естетичних смаків молоді [5].

Серед зарубіжних науковців значний теоретичний фундамент у сфері дослідження ідентичності та естетичних уявлень заклали класики соціальної та культурної теорії – Е. Еріксон [6], який пов'язував формування естетичних уявлень із кризою ідентичності в юності. Стюарт Голл [8] підкреслював роль культурних репрезентацій та медіа в процесах самоконструювання молоді. У сучасних дослідженнях особлива увага приділяється медіаестетиці та цифровій візуальності [7; 10], де естетика розглядається як ключовий елемент цифрового самовираження молоді.

Загалом, стан дослідження проблеми свідчить про зростаючий інтерес до аналізу взаємозв'язку між естетичними ідеалами, соціальними умовами формування ідентичності

СОЦІАЛЬНА РОБОТА ТА СОЦІАЛЬНА ОСВІТА

та психологічною стійкістю молоді. Водночас, бракує емпіричних робіт, які б інтегрували ці аспекти у цілісну міждисциплінарну модель.

Естетичні ідеали в молодіжному середовищі формуються внаслідок дії кількох соціальних механізмів:

- соціальні інститути (сім'я, школа, громада) задають базові уявлення про норми зовнішності, поведінки, стилю;
- медіа (особливо соціальні мережі) виступають потужним каналом трансляції візуальних ідеалів, стандартів краси, трендів. Алгоритми контенту створюють ефект підкріплення однакових образів;
- субкультури дозволяють молоді формувати альтернативні естетичні моделі, пов'язані з протестом або пошуком ідентичності;
- освіта може бути інструментом критичного осмислення нав'язаних ідеалів і розвитку естетичної автономії.

Зазначені механізми можуть діяти як гармонізуючи, так і конфліктно, викликаючи естетичне напруження, зниження самооцінки або навпаки – мобілізацію самопрезентації. Естетичні орієнтири впливають на рівень життєстійкості, психоемоційну стабільність та здатність до соціальної адаптації (соціалізації). На думку І. І. Мачуліної: «Соціалізація – процес інтеграції індивіда в суспільство, у різноманітні типи спільнот (група, соціальний інститут, соціальна організація) шляхом засвоєння ним елементів культури, соціальних норм і цінностей, на основі яких формуються соціально значущі риси особистості» [3].

Соціалізація особистості відбувається як через спеціально організовані впливи в межах виховного процесу, так і під впливом широкого спектра чинників – зокрема сімейного та позасімейного спілкування, освітніх впливів, мистецтва, засобів масової інформації тощо. Формування особистості молодшої людини залежить від кількох ключових факторів:

- систематичний та свідомий вплив соціуму на індивіда, тобто виховання в широкому розумінні;
- соціальне середовище, в якому особистість постійно живе, розвивається та формується;
- особиста активність індивіда, його здатність самостійно обирати, засвоювати та інтерпретувати інформацію;
- критичне мислення, що передбачає порівняння різних поглядів і їх обґрунтовану оцінку;
- участь у практичній діяльності як умова становлення соціального досвіду.

У процесі соціалізації можна виокремити три основні етапи:

1. Соціальна адаптація – процес пристосування до суспільного середовища, який реалізується через взаємодію з різними видами діяльності та соціальними практиками.
2. Інтеріоризація – внутрішнє засвоєння культурних норм, цінностей і моделей поведінки, що відбувається через задоволення особистісних потреб. Цей етап сприяє формуванню індивідуальності.
3. Екстеріоризація – виведення внутрішніх установок у зовнішню поведінку, що проявляється у конкретних вчинках, діях та соціальній взаємодії з навколишнім світом [3].

Соціологи виокремлюють низку осіб і соціальних інституцій, що виступають визначальними чинниками у процесі соціалізації. Хоча у суспільстві діє багато факторів, деякі з них мають ключове значення: сім'я, освітні інституції, коло однолітків, засоби масової комунікації, трудова діяльність і різноманітні організації.

Сім'я традиційно вважається базовим елементом соціалізації в будь-якому культурному середовищі. Саме в родині закладаються перші моделі поведінки, які дитина

наслідує, спостерігаючи за близьким оточенням. Цей осередок формує уявлення про соціальні ролі та цінності, слугуючи головним агентом первинної соціалізації. Водночас сім'я часто супроводжує індивіда впродовж усього життя, хоча найвагоміший вплив вона має саме в дитинстві та підлітковому віці.

Освіта є інституційним каналом передачі знань і соціального досвіду. Навчальний процес не лише передає академічні знання, а й формує в учнів навички дисципліни, відповідальності, соціальної взаємодії та національної ідентичності. Соціологи також звертають увагу на так званий «прихований навчальний план», який включає правила поведінки, неформальні норми, очікування від учнів, що також відіграють важливу роль у формуванні особистості.

Друзі та однолітки – важливе середовище «горизонтальних» соціальних зв'язків. У групах рівних за віком людей встановлюються взаємини, що будуються на принципах довіри, взаємоповаги і неформальної комунікації. Ці взаємини сприяють формуванню соціальних навичок, які залишаються актуальними протягом усього життя.

Засоби масової інформації – один із найпотужніших чинників впливу на формування поглядів, уявлень та моделей поведінки. Телебачення, преса, радіо, інтернет та соціальні мережі впливають на свідомість молоді, формуючи уявлення про соціальні норми, красу, успіх, стиль життя тощо.

Праця виконує функцію вторинної соціалізації, оскільки інтегрує особистість у професійне середовище, сприяє розвитку відповідальності, організованості, трудової етики. Трудова діяльність також дозволяє людині реалізовувати власний потенціал та закріплювати нові соціальні ролі.

Організації, такі як молодіжні об'єднання, релігійні спільноти, спортивні клуби, культурні асоціації, сприяють подальшій інтеграції особистості у соціум. Вони формують почуття приналежності, дозволяють відчувати себе частиною соціальної групи та розвивати комунікативні навички.

Отже, соціалізація є динамічним, багатофакторним та тривалим процесом, що відбувається протягом усього життя індивіда. Оскільки суспільство постійно змінюється – трансформуються його структура, цінності, соціальні очікування, – змінюється і зміст соціалізації. З іншого боку, і сама людина впродовж життя проходить різні етапи розвитку, змінюючи свої погляди, цілі та поведінкові стратегії. Саме завдяки соціалізації особа адаптується до соціального середовища, реалізує власні можливості, вибудовує стосунки з іншими людьми та соціальними інституціями. У цьому контексті соціалізація виконує фундаментальну функцію підтримки стабільності та безперервності розвитку суспільства.

У сучасному науковому дискурсі представлено низку термінів, що описують ставлення індивіда до власного майбутнього, згідно сформованих естетичних та аксіологічних ідеалів. Серед них особливе місце займають поняття життєва орієнтація, життєва програма та життєвий план, які базуються на понятті «життєстійкість». Кожне з цих понять відображає окремий аспект структурування особистістю майбутнього простору свого існування.

Життєва орієнтація зазвичай пов'язується з уявленнями людини про пріоритети у різних сферах життєдіяльності. Вона формує ієрархію цінностей та соціальних установок, які задають напрям руху індивіда в соціальному середовищі.

Життєва програма відображає узагальнений ідеал або образ бажаного майбутнього, який включає головні життєві цілі та уявлення про очікувані результати власної активності.

Життєвий план, у свою чергу, фокусується на засобах і шляхах реалізації життєвих цілей – це частина життєвої стратегії, яка має практичну спрямованість.

Усі ці поняття, хоч і важливі, розкривають лише окремі фрагменти загального уявлення про майбутнє. Для цілісного аналізу ставлення особистості до перспективи власного життя доцільно звертатися до поняття «життєва перспектива», яке охоплює інтегративне сприйняття часу як простору самореалізації, розвитку та особистісного зростання.

Відповідно до результатів дослідження, яке було проведено Міністерством освіти і науки України та Національною педагогічною академією наук України у 2025 році 78% молоді вказали, що естетичні ідеали формуються під впливом соціальних мереж та медіа; 62% респондентів зазначили, що естетичні орієнтири пов'язані з ідентифікацією себе через зовнішність; 45% молодих людей вважають, що освітнє середовище (школа, університет) має незначний вплив на їх естетичні смаки [1].

Ці дані свідчать про домінування неформальних соціальних механізмів – таких як медіа, інфлюенсери, онлайн-контент – у формуванні естетичних орієнтирів молоді.

Вивчення соціальних механізмів, що формують естетичні ідеали у молоді, має складний, комплексний характер. Вчені виокремлюють два рівня в контексті яких можна розглядати становлення естетичних ідеалів: на рівні соціуму та на індивідуальному рівні або об'єктивні фактори та суб'єктивні.

Отже, на процес становлення естетичних ідеалів впливають як об'єктивні умови, які складаються у країні, місті і створюють підґрунтя для життєтворення, так і суб'єктивні чинники, пов'язані з індивідуальним світом особистості, перш за все з її соціальними уявленнями.

Естетичні ідеали молоді відображають не лише особисті смаки чи вподобання, але й соціокультурні орієнтири епохи, ментальні маркери національної ідентичності та рівень суспільної рефлексії. Сьогодні молодіжні уявлення про красу, гармонію та стиль формуються під впливом багатьох чинників: масової культури, соціальних мереж, освітнього середовища, родинного виховання, а також актуального політичного та історичного контексту.

Сучасна українська молодь дедалі більше демонструє тяжіння до поєднання локальних (національних) і глобальних естетичних кодів. З одного боку, спостерігається зростання інтересу до етнічних мотивів, української символіки, традиційного вбрання, музики, що сприяє формуванню етностетичних ідеалів. З іншого боку, значний вплив на молодіжну естетику справляє глобалізована попкультура: тренди моди, зовнішності, тілоцентризму та візуальної самопрезентації (особливо в Instagram, TikTok, YouTube).

Естетичні ідеали трансформуються в умовах гібридного інформаційного простору. Молоді люди орієнтуються не лише на фізичну привабливість, але й на образ успішної, вільної, креативної особистості. У цьому контексті спостерігається активне формування цінностей самовираження, індивідуальності, автентичності, що стають основою молодіжного естетичного світогляду.

Певну роль відіграє і вплив війни – як чинника, що змістив акценти з поверхневих стандартів краси на внутрішню силу, стійкість, духовність, патріотизм. Зростає значення моральної естетики: краса асоціюється з добром, жертовністю, правдою, гідністю.

Таким чином, естетичні ідеали сучасної української молоді є багатовимірними, динамічними та соціально обумовленими. Вони стають маркером як особистісної, так і колективної ідентичності, а також способом адаптації до складного, мінливого світу.

Соціальні механізми формування естетичних ідеалів у молоді в Україні є комплексною системою взаємодії інституцій, процесів і факторів, що впливають на уявлення молодих людей про красу, стиль, гармонію та естетичні цінності. Основні з них:

1. Сім'я як первинний агент соціалізації

Сім'я формує перші уявлення про охайність, смак, зовнішній вигляд, емоційно-естетичне ставлення до світу. Стиль поведінки батьків, ставлення до мистецтва, вбрання, інтер'єру – усе це впливає на формування початкових естетичних уподобань.

2. Освітні інституції

Школа, університет, позашкільні заклади (музичні школи, гуртки, театральні студії) виконують функцію цілеспрямованого формування естетичного світогляду. Через уроки мистецтва, літератури, історії культури молодь засвоює уявлення про класичні та сучасні естетичні норми.

3. Засоби масової інформації та соціальні мережі

Медіапростір, особливо Instagram, TikTok, YouTube, є потужним механізмом трансляції та нав'язування моделей краси, моди, стилю життя. Тут формується образ «естетично привабливого життя», що молодь часто намагається наслідувати або відтворювати.

4. Молодіжні субкультури та «групи рівних»

Однолітки – сильний фактор впливу: саме в спілкуванні з «групами рівних» (друзями, однокласниками, колегами) молоді люди адаптують, коригують або навпаки відстоюють власні естетичні орієнтири. Субкультурні спільноти (хіпстери, екоактивісти, репери тощо) задають власні естетичні коди – в одязі, мові, поведінці.

5. Культура і мистецтво

Театр, музика, кіно, література, образотворче мистецтво впливають на естетичне мислення молоді, формуючи глибше осмислення краси, гармонії, співвідношення форми і змісту. Зростає популярність сучасного українського культурного продукту – від музики до ілюстрації, що також впливає на формування локальних естетичних норм.

6. Національна ідентичність і патріотичні наративи

В умовах війни та актуалізації української ідентичності, молодь усе більше формує естетичні ідеали на основі патріотизму, символізму, зв'язку з культурною спадщиною. Традиційні українські символи (вишиванка, орнамент, народна пісня) стають естетично актуальними і навіть модними.

7. Ринок і реклама

Реклама, індустрія моди, б'юті-сфера задають комерційні стандарти краси та естетичного вигляду. Молодь активно споживає ці образи, проте також дедалі частіше рефлексує їх критично – виникає протидія штучним стандартам (наприклад, рух body positive, натуральність).

8. Цифрова культура та візуалізація ідентичності

У цифровому середовищі молодь вчиться «конструювати» свою зовнішність і особистість через аватари, селфі, контент. Це впливає на уявлення про привабливість, композицію, естетику образу.

Соціальні механізми формування естетичних ідеалів у молодіжному середовищі України демонструють складну взаємодію між традиційними інституціями (родина, освіта, культура) та новітніми комунікативними просторами (медіа, соціальні мережі, цифрові платформи). Молодь перебуває під впливом гібридного соціального простору, де локальні (національні) цінності переплітаються з глобальними тенденціями, а естетичні вподобання стають маркером соціальної належності, самопрезентації та внутрішньої ідентичності.

Значний вплив на формування естетичних орієнтирів мають соціальні інститути: сім'я задає базові уявлення про красу та охайність; система освіти формує смак і навички естетичного сприйняття; однолітки створюють простір для апробації та корекції зовнішніх проявів; ЗМІ транслюють актуальні візуальні коди сучасності. Особливо

потужним є вплив візуальної культури в цифровому середовищі, яка продукує нові естетичні стандарти через контент соціальних мереж, блогерів, масових інфлюенсерів.

Найбільш перспективною тенденцією є зростання інтересу молоді до національно-культурних джерел формування естетичних ідеалів. Українські символи, фольклор, традиційний орнамент, музика і вбрання дедалі частіше переосмислюються молоддю як сучасні, стильні й естетично значущі. Така зміна вектору свідчить про формування нової моделі естетичної ідентичності, де краса поєднує особистісну самореалізацію з національною приналежністю.

Таким чином, естетичні ідеали сучасної української молоді формуються під впливом низки соціальних механізмів, серед яких ключову роль відіграють процеси соціалізації, культурної трансляції та цифрової візуалізації. Їхнє подальше дослідження дозволить глибше зрозуміти як особливості самоідентифікації молоді, так і загальні тенденції розвитку культурного простору України в XXI столітті.

Висновки та перспективи подальших наукових досліджень. У ході проведеного дослідження було встановлено, що формування естетичних ідеалів у молодіжному середовищі є складним, багаторівневим соціокультурним процесом, який визначається взаємодією зовнішніх соціальних впливів, внутрішніх психологічних механізмів та культурно-історичних умов. Естетичні ідеали виступають не лише відображенням смакових уподобань молоді, а й виконують важливу функцію соціального орієнтиру, засобу самовираження, конструювання ідентичності та підвищення життєстійкості індивіда.

Встановлено, що основними соціальними механізмами впливу на естетичні уявлення молоді є:

- інститути первинної соціалізації (сім'я, школа, громада), які формують початкові уявлення про естетичні норми;
- мас-медіа та соціальні мережі, що продукують і транслюють образи «успішності», «привабливості» та «норми» через контент, орієнтований на емоційну та візуальну взаємодію;
- молодіжні субкультури, які стають простором альтернативних естетичних практик і виявом культурного спротиву усталеним зразкам.

Особливу увагу в дослідженні було приділено ролі цифрових технологій, які зумовлюють появу нових віртуальних каналів естетичної соціалізації, формуючи у молоді не лише візуальні уподобання, але й моделі поведінки, мислення та спілкування. Зокрема, соціальні мережі (Instagram, TikTok, YouTube тощо) сприяють стандартизації уявлень про тіло, стиль, самопрезентацію, водночас стимулюючи як самовираження, так і конформізм.

У роботі було також виявлено, що естетичні ідеали впливають на психоемоційний стан молоді, а отже – на їхню життєстійкість, здатність до самореалізації, формування позитивного «Я-образу» та активну соціальну участь. У контексті численних соціальних викликів (інформаційна перенасиченість, зростання тривожності, нестабільність майбутнього) естетичні орієнтири можуть виконувати компенсаторну, стабілізаційну та мобілізаційну функції.

Аналіз міждисциплінарних джерел дозволив дійти висновку, що сучасні дослідження у сфері естетичних норм повинні не лише фіксувати зовнішні прояви (тренди, стилі, зовнішній вигляд), а й осмислювати глибинні соціальні процеси, що стоять за цими явищами – включно з динамікою соціального статусу, групової ідентичності, впливом алгоритмів цифрового контенту тощо. На основі проведеного аналізу запропоновано розглядати естетичні ідеали як ресурс соціального розвитку, що може бути інтегрований у практики освіти, молодіжної політики, психологічної підтримки, культурних програм. Зокрема, актуальним є створення середовищ, у яких молодь могла б

вільно формувати естетичні орієнтири без тиску комерціалізованих моделей чи стереотипів, що нав'язуються медіа.

Таким чином, можна стверджувати, що соціальні механізми формування естетичних ідеалів мають критично важливе значення у процесах молодіжної соціалізації, адаптації до змінного світу та збереження психосоціального балансу. Подальше вивчення цього феномену має ґрунтуватися на міждисциплінарному підході з урахуванням впливу нових медіа, культурної багатоманітності та трансформації сучасних норм соціальної взаємодії.

Перспективи подальших досліджень у сфері формування естетичних ідеалів у молодіжному середовищі відкривають широкі можливості для розвитку міждисциплінарного наукового пошуку. Зокрема, важливо зосередитися на глибшому вивченні впливу новітніх цифрових технологій і платформ соціальних медіа на трансформацію естетичних норм і моделей поведінки молоді. Актуальним є дослідження механізмів, за допомогою яких віртуальні спільноти та інфлюенсери формують уявлення про красу, стиль і самовираження, а також їхній вплив на психологічну життєстійкість молодих людей. Додатково, перспективним є вивчення міжкультурних відмінностей і спільних тенденцій у формуванні естетичних ідеалів, що дозволить краще розуміти глобалізаційні процеси та їхній вплив на локальні молодіжні субкультури. Цінним напрямом є також розробка практичних рекомендацій для освітніх та соціальних інституцій щодо підтримки здорових естетичних орієнтацій, що сприяють позитивній самоідентифікації та соціальній адаптації молоді. Крім того, важливо продовжувати дослідження взаємозв'язку між естетичними ідеалами та іншими аспектами життєстійкості, такими як стресостійкість, мотивація, соціальна активність, що дозволить комплексно підходити до проблем розвитку молоді в умовах сучасного суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Беженарь О. П. Особистість у мінливості естетичного ідеалу суспільства : [монографія]. Запоріжжя : Дніпровський металург, 2012. 243 с.
2. Кононенко Л. В. Молодіжні субкультури і цифрові технології: нові вектори естетичних норм. Вісник Київського університету культури. 2020. 3 (45), С. 112–119.
3. Мачуліна І. І. Конспект лекцій з дисципліни «Соціологія молоді» для студентів спеціальності «Соціологія». Дніпродзержинськ, ДДТУ, 2013. 92 с.
4. Підлісний О. І. Соціалізація молоді в сучасному суспільстві: теорія і практика. Наукова думка. Київ, 2018. 270 с.
5. Ткаченко І. О. Вплив освітнього середовища на естетичні орієнтації студентської молоді. Педагогіка і психологія. 2019. 3 (102), С. 67–73.
6. Erikson E. H. Identity: Youth and Crisis. New York: W. W. Norton & Company. 1968.
7. Featherstone M. Consumer Culture and Postmodernism. 2nd ed. London: Sage. 2007.
8. Hall S. Cultural Identity and Diaspora. In: P. Mongia, ed., Contemporary Postcolonial Theory: A Reader. London: Arnold, 1996. P. 110–121.
9. Lynn R. S. Mass Culture and Aesthetic Ideals. New York: Routledge. 2015.
10. Tarlow S. 2017. Digital Platforms and Youth Aesthetic Trends. Journal of Contemporary Culture, 2017. 12 (2), P. 54–70.

REFERENCES

1. Bezhenar O. P. (2012). Osobystist u minlyvosti estetychnoho idealu suspilstva : [monohrafiia]. [Personality in the variability of the aesthetic ideal of society: [monograph]. Zaporizhzhia: Dniprovskiy metalurh (ukr).
2. Kononenko L. V. (2020). Molodizhni subkul'tury i tsyfrovi tekhnolohii: novi vektory estetychnykh norm [Youth subcultures and digital technologies: new vectors of aesthetic norms]. Visnyk Kyivskogo Universytetu Kultury, 3 (45), P. 112–119 (ukr).
3. Machulina I. I. (2013). Konspekt leksii z dystsypliny «Sotsiologiya molodi» dlia studentiv spetsial'nosti «Sotsiologiya» [Lecture notes on the discipline «Sociology of Youth» for sociology students]. Dniprodzerzhynsk: DDTU (ukr).
4. Pidlisnyi O. I. (2018). Sotsializatsiya molodi v suchasnomu suspilstvi: teoriia i praktyka [Socialization of youth in modern society: theory and practice]. Kyiv: Naukova dumka (ukr).
5. Tkachenko I. O. (2019). Vplyv osvithnoho seredovyshcha na estetychni oriiantatsii studentiv koi molodi [The influence of the educational environment on the aesthetic orientations of student youth]. Pedagogika i psykholohiya, 3 (102), P. 67–73 (ukr).
6. Erikson E. H. (1968). Identity: Youth and Crisis. New York: W. W. Norton & Company (eng).
7. Featherstone M. (2007). Consumer Culture and Postmodernism. 2nd ed. London: Sage (eng).
8. Hall S. (1996). Cultural Identity and Diaspora. In: P. Mongia, ed., Contemporary Postcolonial Theory: A Reader. London: Arnold, P. 110–121 (eng).
9. Lynn R. S. (2015). Mass Culture and Aesthetic Ideals. New York: Routledge (eng).
10. Tarlow S. (2017). Digital Platforms and Youth Aesthetic Trends. Journal of Contemporary Culture, 12 (2), P. 54–70 (eng).